Izhaja:
10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:
za celo leto s prilogo »Domači Prijatelj« 2 goldinarja. — Priloga izhaja 10. in 30. dan v mesecu.

Denar naj se pošilja pod napisom:
Upravništvu „Mira“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.

Leto XVII. V Celovcu, 30. oktobra 1898. **Štev. 30.**

Rožeško okrajno sodišče pa slovenščina.

Interpelacija poslancev Einspielerja, dr. Kreka, Povšeta in tovarišev na njega vzvišenost gospoda pravosodnega ministra.

Čudno naključje je, da se ravno v naših, vsled jezikovnih prepirov tako razburjenih časih na čuden način množijo slučaji, da se nezaslišano kršijo obstoječe jezikovne naredbe v pokrajinah, v katerih prebivajo Slovenci.

Znani odločbi c. kr. nadsodišča v Gradcu, ki bije jednakopravnosti slovenskega jezika v obraz, pridružil se je pred nekaterimi dnevi še bolj žaleč odlok predsednika porotnega sodišča v Gorici.

Da tudi tretjega v zvezi ne manjka, mislil je v najnovejšem času tudi neki c. kr. sodnik na Koroškem, da mora slovenskemu uradovanju prizadeti udarec.

C. kr. okrajno sodišče v Rožeku na Koroškem šteje po zadnjem ljudskem štetju 7554 Slovencev in 1109 Nemcev. V tej sodniji, ki je po ogromni večini slovenska, opravlja službo c. kr. okrajnega sodnika g. Janez Pirker, ki slovensko koroško narečje za silo razume, ki je pa popolnoma nezmožen uradovati v pismeni slovenščini.

Pri tem c. kr. okr. sodišču je vložila slovenska stranka, Marija Bernot iz Gozdanj, tožbo za povračilo škode, seveda v slovenskem jeziku po g. dr. Valent. Krisper-ju, odvetniku v Ljubljani, proti Ivanu Tepanu, stanujočemu v isti vasi, in njegovim sodrugom. Poziv k obravnavi gledé te tožbe je bil slovenski, kar je popolnoma pravilno.

Pri obravnavi, ki se je vršila dné 7. oktobra t. l., pa je sodnik, g. c. kr. okr. sodnik Jan. Pirker, ki je vodil obravnavo, svoje stališče gledé jezika izpremenil s tem, da je obravnavo v nemškem jeziku izklical in tudi zapisnik nemški pričel.

Zastopnik toženke, dr. Janko Brejc, je takoj odločno protestiral (ugovarjal) zoper ta nepostavni korak, s katerim se je slovenskemu jeziku brezpostavno odtegnila pravica, da velja pri c. kr. okr. sodišču v Rožeku kot uradni jezik, poudarjajoč, da stanujejo v c. kr. sodniji v Rožeku skoro sami Slovenci, ki smejo tedaj pri slovenskih vlogah tudi terjati slovenske obravnave, tembolj, ker so v tem slučaju vsi navzoči zmožni slovenskega jezika, ne pa vsi nemškega; predlaga torej po pravici, da se vrši obravnava v slovenskem jeziku in da se zapisnik piše slovenski, in terja, da sodišče o tem odloči.

Sodišče se je na to izreklo, da se mora vršiti obravnava v nemškem jeziku in se mora tudi zapisnik v nemškem jeziku pisati, in je dalo zapisati v zapisnik kot vzrok, da obtoženci slovenskega pismenega jezika niso zmožni. Ustmeno pa je še pristavil sodnik kot nadaljni vzrok, da se pred c. kr. okr. sodiščem v Rožeku še ni nikdar obravnavalo v slovenščini, da se mora tedaj tudi v tem slučaju nemško obravnavati, in da Slovenci sè svojimi jezikovnimi zahtevami na Koroškem pač ne bomo nikoli ničesar dosegli.

Nasprotniški zastopnik je zahteval, da se ta sklep zapiše in tudi protest (ugovor), ki ga je zoper to vložil.

Zastopnik tožiteljice je govoril v slovenskem jeziku, ne gledé na ta sklep, in je tudi v tem jeziku stavil svoje predloge ter zahteval, da se njegovi slovenski predlogi tudi v slovenskem jeziku zapisujejo, kakor se godi brez obotavljanja pri c. kr. okr. sodišču v Ljubljani, pri kterem se zapisnik vedno v tistem jeziku začne, v kterem je pisana vloga, ki povzročuje obravnavo, med tem, ko se govori strank in predlogi priobčujejo v zapisniku v istem jeziku, v kterem so se stavili. Obravnavo vodeči sodnik pa je odklonil po sklepu sodišča zopet slovensko zapisovanje tožiteljskih predlogov ter navajal ustmeno vzroke, da sicer razume toliko slovenski, da more občevati z ljudmi, da mu pa ni mogoče slovenski zapisnik sestaviti.

Zastopnik tožiteljice si je pridržal pravico, poprijeti se pravnih sredstev zoper oba sodna odloka in ni hotel podpisati zapisnika, češ da noče postati s tem podpisom sokrivec kršene pravice.

Ker se je morala konečno obravnava na podlagi §§ 19. in 20. pravilnika sodne oblasti pretrgati in se bo po došli določbi c. kr. deželnega sodišča v Celovcu nadaljevala, stavijo podpisani gledé na to, da je z navedenim ravnanjem g. c. kr. okr. sodnik Janez Pirker izpeljavam gledé XIX. člena državnega temeljnega zakona z dné 21. dec. 1867, tičočim se občnih državljanskih pravic in dosedaj še ne preklicanim ministerskim določbam z dné 18. aprila 1882, št. 20.513, in z dné 24. novembra 1885, št. 20.486, na tako očividen način bil v obraz, s tem nečuveno izzival slovensko ljudstvo, tajil jezikovno ravnopravnost pred sodnijskimi uradi, določenimi za koroške Slovence in naravnost nasprotoval izjavi njega vzvišenosti gospoda ministerskega predsednika grofa Thuna, s katero je njega vzvišenost javno in slovesno obljubil, jezikovno ravnopravnost vseh avstrijskih národov pravično uravnati, — na njega vzvišenost gospoda pravosodnega ministra udano vprašanje:

1. Ali se je njega vzvišenosti zgoraj omenjeni dogodek naznanil?

2. Kaj misli njega vzvišenost ukreniti, da se prihodnja obravnava v zgoraj omenjeni sporni reči vrši v slovenskem jeziku in da se dotični zapisnik sestavi slovenski?

3. Kaj misli njega vzvišenost ukreniti, da bo c. kr. okrajno sodišče v Rožeku in tudi sodna gosposka, ki je za slovensko ljudstvo na Koroškem, uradovala zanaprej za slovenske stranke v slovenskem jeziku?

(Sledijo podpisi.)

Državni zbor.

(Izvirno poročilo iz Dunaja.)

Od 8. do 13. oktobra ni bilo sej. Med tem časom so namreč ministerski predsednik grof Thun, finančni minister dr. Kajzl in novi trgovinski minister baron Dipauli šli v Budapešto, da se z Ogersko vlado dogovorijo o nagodbinih zadevah. Ob istem času odšli so tudi člani avstrijske kvotne deputacije v Budapešto, da se konečno sporazumijo z dotičnim ogerskim odsekom o odstotkih, s katerimi bodeta Avstrija in Ogerska za nastopno desetletje prispevali k skupnim državnim stroškom. Naši odposlanci so povdarjali, kako krivično in Avstriji škodljivo je dosedanje razmerje; zahtevali so, da se zanaprej sedanji prispevek za tostranske avstrijske dežele zniža od 70% na 62%, za Ogersko naj se prispevek zviša od 30% na 38%, kar bi bilo številu prebivalcev in skupnim dohodkom obeh držav najprimernejše. Do sporazumljenja žali Bog ni prišlo, ker so se Ogerski zastopniki protivili vsakemu povišanju kvote; naši so se torej brez vsega vspeha vrnili na Dunaj.

9. seja.

Vlada je zbornici vnovič predložila postavo, naj se znižajo pristojbine pri zapuščinah in pri izročitvi kmetskih posestev. Na dnevni red pa je prišla razprava o vladnem predlogu, kako naj se zboljšajo plače državnim slugam. Ko sta o tej zadevi govorila glavna govornika: socijalni demokrat Schrammel in nemški liberalec dr. Pergelt, bilo je prvo branje končano in vladni predlog je bil enoglasno izročen proračunskemu odseku z nalogo, da o tem zbornici poroča tekom osmih dnij. Dal Bog, da se tem potom skoraj pomaga najpotrebnejšim državljanom. Zboljšanje njihovih plač bi znašalo 3 in pol milijona goldinarjev. Finančni minister je sicer za to, da zbornica vladnemu predlogu pritrdi; zahteva pa ob enem, da se vpelje nov davek na sladkor, namreč 6 krajcarjev od kile.

O tej priliki se je zopet oglasil Jurij Schönerer in skrbel za kratek čas. Prav neumestno je vprašal predsednika, ali hoče pri ministerskem predsedniku posredovati, da se odpravijo jezikovne naredbe? Predsednik mu je odgovoril, da bo o tem obvestil grofa Thuna. (Občni smeh.)

Državni proračun.

Ena najimenitnejših pravic in dolžnostij, ki jih ima državni zbor, je ta, da ljudski zastopniki prerešetujejo vladni proračun ter dovolijo vladi vsako leto toliko denarja, kolikor ga po varčnem gospodarenju treba za razne državne potrebščine. Te pravice se zbornica tekom lanskega leta in tudi letos zavoljo levičarske obstrukcije ni mogla poslužévati; vlada si je pomagala po svojem s § 14. V novem zasedanju je finančni minister zopet predložil proračun za l. 1898., ki se že bliža svojemu koncu. Ta toliko zakasnjeni proračun je prišel v današnji seji v razpravo. Vpisanih je 29 govornikov proti proračunu, zagovornikov pa le eden. Prvi protigovornik, zastopnik celovškega mesta, poslanec Dobernig, je seveda jahal veliko-nemškega konja. Po izgledu slavnega viteza Jurija Schönererja je tudi celovški zastopnik z „uma svitlim mečem“ neusmiljeno udrihal po sedanji vladi, ker še ni odpravila jezikovnih naredeb in ker „zlorablja“ (?) § 14. proti Nemcem. Zašel je celo med preroke. Prerokoval je, da bode XX. stoletje gledalo polom konservativnega plemstva in da grofu Thunu bije zadnja ura. Kajti gibanje nemškega ljudstva bode rastlo tako dolgo, dokler ne bodo Nemci maščevali sramote, ki se jim je po jezikovnih naredbah storila. Žal, da je prerokoval — praznim klopem, ker je večina poslancev med govorom pobegnila iz dvorane. Zaključil pa je: „Sodnik sveta je zgodovina“. Dobro, dobro, kličemo g. govorniku mi koroški Slovenci. Kajti ta zgodovina, na katero se sklicujete, pripoveduje mnogo, kako so Nemci drugim národom, zlasti pa koroškim Slovencem, jemali národno lastnino. Saj taka žrtev ste tudi Vi, gospod Dobernig, kot sin pristno slovenskega očeta!

Ko je posl. D'Angeli v imenu Lahov izjavil, da bode italijanski klub glasoval za to, da se začasni proračun izroči odseku in da si Lahi pridržujejo proste roke proti vladi, pretrgala se je razprava. Na to so razni poslanci podpirali nujnostne predloge o državni podpori za prizadete pokrajine in seja se je zaključila, ne da bi se kaj posebnega pripetilo.

Interpelacije slovenskih poslancev.

Slovenski poslanci so v zadnjih sejah stavili na vlado celo vrsto jako važnih vprašanj. Tako so posl. Žičkar in tovariši interpelirali (vprašali) trgovinskega ministra, zakaj poštno vodstvo v Gradcu prestavlja slovenske uradnike med Nemce, Slovencem pa pošilja slovenščine nevešče uradnike in če misli te nečuvene razmere odstraniti. — Dr. Gregorčič in tovariši so vprašali z ozirom na znano obravnavo „Soče“ pred goriškim deželnim sodiščem, ako je pravosodni minister pripravljen, stvar korenito pregledati in ukreniti potrebno, da se bode v Gorici v sodni dvorani slovenski jezik, katerega govori velika večina ondotnih prebivalcev, upošteval, kakor mu gre. — Posl. Einspieler in tovariši so se pritožili pri pravosodnem ministru zoper protipostavno postopanje c. kr. sodnika Janeza Pirkerka v Rožeku, kateri je dné 7. t. m. zabranil slovensko obravnavo s slovenskimi strankami. Pritožbo objavimo na drugem mestu.

O 10. seji

dné 14. oktobra ni kaj posebnega poročati. Ob pričetku je ministerski predsednik grof Thun odgovoril na vprašanje laških poslancev gledé izgredov v Poreču. Povdarjal je, da izgredov niso zakrivili národni ali politični nasprotniki, temveč pijača in deloma nevolja revnih kmetov proti laški „gospodi“. Ob enem pa je ministerski predsednik omenjal izgredov v Trstu in okolici ob smrti avstrijske cesarice ter rekel, da je izgrede zakrivila italijanska

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

brezobzirnost, ker so igrale godbe na javnih prostorih navzlic toliki žalosti v Avstriji. Sicer pa, dostavil je grof Thun, mora avstrijska vlada ozirati se na prijateljske razmere z Italijo ter varovati proti napadom laške prebivalce. — Torej vsakemu nekaj!

Pri prvi točki dnevnega reda so o začasnem proračunu govorili poslanci dr. Elvert, Grabmayer in Rieger. Vsi so napadali vlado več ali manj hudo, vendar so se vsi izjavili za to, da se proračun izroči dotičnemu odseku. Prvi je večinoma razpravljal o jezikovnih naredbah, zadnji je razlagal program socijalnih demokratov. Poslušal jih ni nihče. — Pred koncem seje so nekateri poslanci podpirali nujnost svojih predlogov glede državne podpore vsled vremenskih nezgod. Predno pa predsednik sejo zaključi, praša zopet Jurij Schönerer predsednika ali je resnična govorica, da bode vlada v kratkem preklicala jezikovne naredbe. (Vse se smeje.) Dr. Fuchs odgovori, da mu o tem nič ni znanega. Schönerer se smeje.

Slovenska deputacija pri ministrih.

Isti dan (14. oktobra) so prišli v državni zbor odposlanci kranjske odvetniške zbornice in sicer gg. dr. Krisper, dr. Majaron in dr. Mosche, da so ministerskemu predsedniku izročili ugovor zoper postopanje Graškega nadsodišča, ki je izključilo slovenščino pri svojih obravnavah s slovenskimi strankami. Grof Thun je obsojal ravnanje višjega sodišča in v nadaljnem pogovoru pripoznal, da primanjkuje slovenščine zmožnih uradnikov, vendar pa je odklanjal za sedaj ustanovitev nadsodišča v Ljubljani za vse slovenske pokrajine češ, da bi se s tem rušila deželna ednota na Štajerskem in Koroškem. Isto tako se je izrekel proti temu, da bi se napravilo vseučilišče v Ljubljani. Vse je kazalo, da je grof Thun o naših razmerah slabo poučen. Ko mu je deputacija eno in drugo pojasnila, dejal je, da bo to vprašanje nadalje premišljeval, ker je spoznal, da je treba pravičnosti za vsak národ.

Prišli so ta dan tudi odposlanci vseslovenskega odvetniškega in notarskega shoda in sicer gg. dr. Gregorin, dr. Sernec in notar Plantan ter so ministerskemu predsedniku, pravosodnemu, finančnemu in trgovinskemu ministru izročili obširno spomenico o krivicah, ki se Slovencem in isterskim Hrvatom godijo na polju notranje, pravosodne, finančne in poštne uprave gledé ravnopravnosti in imenovanja uradnikov. Ministri so spomenice sprejeli in si dali razmere od posameznih govornikov pojasnjevati. Posebno jako obširno spomenico za ljubljansko vseučilišče je dr. Majaron izročil slovenskim poslancem, kateri so isto prošnjo oddali grofu Thunu in naučnemu ministru. Odposlanci odvetniške zbornice in shoda slovenskih notarjev so odšli domu z bridkim vtisom, da nimamo Slovenci od vlade ničesar pričakovati gledé najnujnejših naših zahtev. Vsled neugodnega vspeha slovenskih odposlancev je tudi slovenska krščanska národna zveza bila zeló nezadovoljna ter si je vredila v posebni seji svoje prihodnje politično postopanje.

„Domoljubje“ lahonov.

Bolj živahna je bila **11. seja** dné 18. t. m. K zapisniku se je oglasil tržaški posl. dr. Cambon, da bi popravljal neko trditev grofa Thuna ob priložnosti, ko je ta odgovarjal na interpelacijo laških poslancev gledé izgredov v Trstu. Ministerski predsednik je namreč med drugim rekel, da so navstali nemiri in izgredi med Slovenci in med Lahi zaradi tega, ker je laška gospôda napravila javne veselice v Trstu ravno one dni, ko je vsled grozne smrti cesarice žalovala vsa Avstrija. To očitanje je Lahe trdo zabolelo, zato se je poslanec Cambon podvizal s popravkom, da je bil grof Thun slabo poučen; kajti oni večer dné 11. septembra se v Trstu po njegovi trditvi niso vršile nikake veselice, samo v nekem malo obiskanem cirkusu je bila predstava in zabava.

(Da Cambonova trditev ni resnična, dokazuje tržaška „Edinost“, katera poroča, da so laški gospodje tisti večer rajali, besedovali in ploskali tudi v javnem vrtu in v restavraciji „Giardinetto“, — da je laška gospôda tudi med tednom hotela nadaljevati svoje veselice, — le na posredovanje tržaškega magistrata so odstopili dotični podjetniki od te nakane. Cambonov popravek stoji torej na jako slabih nogah.) —

Pravosodni minister dr. Ruber je potem odgovarjal na dvoje bolj važnih vprašanj. Prvo vprašanje zadeva sodnega pristava Machatti-ja na Moravskem, katerega je minister službenim potom premeščil med Nemce. Zaradi tega so se pritožili nemški liberalci, češ, da minister nemške sodnike preganja in zatira. Dr. Ruber je odgovarjal, da dotični pristav premišljeno ni hotel jezikovnih naredeb spoštovati. Češke vloge je reševal ali zgolj nemški, ali pa jih je strankam kar vračal, da jih v nemškem jeziku zopet ponovijo. Brnsko nadsodišče je spoznalo, da je uradnik s tem strankam odrekel pravno moč, a najmanjša kazen zato je bilo premeščenje.

Isti pravosodni minister je proti levičarjem jako odločno opravičeval svojo okrožnico, s katero je sodnikom prepovedal vmešavanje v strankarske politične agitacije in prepire. Minister je rekel: ni res, da bi vsled tega odloka trpela politična svoboda ali neodvisnost sodnijskih uradnikov. Ako treba varovati pravice sodnikov, treba tembolj za ljudstvo braniti pravico, da ima pri sodiščih nepristranske uradnike. Minister je zatrjeval, da mu kar nič ni v mislih, preklicati svojo okrožnico, marveč skrbel bo za to, da se po tem odloku tudi ravna. Rezke ministrove besede so spravile nezadovoljne liberalce kar s kože. Dr. Pergelt je v njih imenu zahteval, naj se v prihodnji seji o ministrovem odgovoru prične razprava. Toda večina je Pergeltov predlog s 156 proti 127 glasovom odklonila.

Govor dr. Stransky-a.

Zbornica je potem nadaljevala pretrgano razpravo o začasnem proračunu za l. 1898. Z desnice je prišel danes moravski posl. dr. Stransky do besede. Neusmiljeno je bičal levičarje in njih obstrukcijo. Dokazoval jim je, da oni ne morejo vlade sèstaviti iz svoje sredine, ker znajo le razdirati ali zavirati in ne morejo dokazati niti najmanjšega resnega vspeha. Vam liberalcem — tako je zabavljal govornik levičarjem — se danes godi, kakor onemu židu, kateremu je bilo na izbero, ali hoče za svoj prestopek ali 25 dni zapora, 25 palic po hrbtu ali 25 čebul snesti po vrsti. Žid si je izbral zadnjo kazen. A ko sne 20 čebul, joče in prosi, da mu dajo drugo kazen. Ko mu jih naštejejo 20, zvija se in prosi, da presedi 25 dnij. Dovolijo mu tudi to in tako je žid poleg 20 čebul in 20 udarcev moral prenesti še 25 dnij zapora. Tako delate Vi, levičarji! Vi liberalci ste sicer vrgli vlado Badenija in Gautscha; kaj ste pa zato dobili? Dobili ste enega Čeha (dr. Kaizl) pa enega katoličana (Dipauli). To ste dosegli s svojo obstrukcijo. Posl. Türk seže v besedo in zakliče: „Prihodnjič dobimo še enega juda.“ Dr. Stransky mu zasoli: „Res, če pride jud, ne bo prišel iz vaše stranke, temveč iz naše.“ (Tudi na desnici — med poljskimi poslanci — je nekaj židov.)

Govornik je šibal krivično postopanje nemških liberalcev, ki hočejo strahovati na Češkem in Moravskem Slovane, dasiravno je Nemcev na Češkem komaj ena tretjina, na Moravskem komaj četrti del. Vzemite zdaj, kar Vam ponujamo, ravnopravnost namreč, kajti za nami utegnejo priti drugi, ki Vam tega več ponujali ne bodo. Spominjal se je dr. Stransky tudi slovenskega národa ter ostro grajal nakane graškega nadsodišča, ki je izključilo slovenski jezik iz nadsodnije. Pokažite mi kako deželo v Evropi, kjer bi živel národ, ki ne bi imel pravice, zahtevati svoje obravnave pri sodnikih v njemu razumljivem domačem jeziku! Stranka, ki odreka kakemu národu pravico, posluževati se pri uradih svojega jezika, niti nacijonalna (národna) ni. Neodvisnost ne daje sodnikom svobode, da bi smeli pravico z nogami teptati, kakor se je to dogodilo v Gradcu. Slovenski davki so toliko vredni, kakor nemški, slovenski goldinarji so ravno tako težko zasluženi kakor nemški (Klici: Še težje!) in Slovenec ne plačuje davkov, da bi ga gospodje pri graškem nadsodišču pri vratih ven metali in na njegove stroške lenobo pasli.“ Svoj govor je dr. Stransky končal z izjavo, da Čehi ne sodijo ministerstvo po tem, ali je Kajzl njega člen ali ne, in da ne bodo vlade podpirali, ako ne bode izvrševala národne ravnopravnosti in podpirala gospodarskega napredka; levičarjem-nasprotnikom pa je zaklical, da zamorejo sicer tudi sedanje Thunovo ministerstvo strmoglaviti, nikdar pa ne bodo mogli strmoglaviti svete pravice slovanskih národov in ravnopravnosti. — Večina je govorniku burno ploskala, levičarji pa so bili zeló poparjeni. Dr. Stransky jih je zadel na najobčutljivejšem kraju, ko je levici očital, da v Hebu in Celovcu storjene prisege ni držala. — Naslednji govornik, znani junak z nožem, dr. Pferše je dolgočasil le uboge stenografe; kajti med njegovim besedičenjem je vse zbežalo iz zbornice.

Ob pričetku **12. seje** je poslanec dr. Ferjančič podpiral prošnjo za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani, katera se je priložila zapisniku. Zbornica je nadaljevala razpravo o začasnem proračunu. Nad dve uri je govoril vodja malošteviline ljudske stranke v Galiciji, posl. P. Stojalovski. Kvantal je o vsem mogočem, čenčal o svojih dolgovih, o svojih deklah, o kaznih, katere je že prestal in trdil, da žalostnih razmer v državi niso krivi niti židi niti národna nasprotstva, ampak edino le ministri, ker pravičnosti ne poznajo. Izjavi se proti dovolitvi državnega proračuna in ostro graja politiko poljskega kluba. Njegova stranka se bode sedaj oklenila levičarjev in pojde z vladnimi nasprotniki čez drn in strn, toda le s pogojem, da ostanemo na parlamentarnih tleh in da se ne zgodi nikaka krivica slovanskim bratom. Po Stojalovskovem govoru je predlagal opat Treuinsfels, da se razprava o proračunu konča: predlog je obveljal. Glavnima govornikoma sta bila izvoljena za češki posl. dr. Herold in proti posl. Hoffmann-Wellenhof, ki prideta v prihodnji seji dné 25. t. m. do besede.

Ghon se je oglasil!

Einspieler-jeva pritožba o izključenju slovenskega jezika pri sodnijski obravnavi v Rožeku vznemirja našo liberalno gospôdo. Posl. Ghon in tovariši so v današnji seji vprašali pravosodnega ministra, ali je volje ukreniti, da ostane pri slovenskih sodnijah na Koroškem tudi zanaprej vse pri starem, to je pri tem, da sodniki s slovenskimi strankami obravnavajo le v nemškem jeziku ali v sili po tolmačih; kajti koroški Slovenci sami to odobravajo (??) in dosedanja izkušnja tako postopanje priporoča!! Nadejamo se, da bode pravosodni minister radovednim vpraševalcem posvetil z odgovorom, kakoršnega po takem drznem izzivanju zaslužijo.

Celovška trgovinska zbornica pa slovenščina.

Po na Koroškem že dobro znani, dostikrat prav trnjevi poti prizivov dospela je slovenska posojilnica v Št. Janžu v Rožu do pravice, katero jej je hotela kratiti trgovinska zbornica celovška, oziroma nje oblastni tajnik dr. Plohl. — Hvala za to odločnemu odboru posojilnice! Njega naj posnemajo i drugi posojilnični odbori!

Stvar, za katero gre, je našim bralcem znana. Odbor posojilnice je vrnil nemške vzorce (formulare) trgovinske zbornice v Celovcu, češ, da je uradni jezik posojilnice slovenski. Dr. Plohl je v zbornici zaropotal in zahtevali so, naj c. kr. celovško okrajno glavarstvo prisili posojilnico, da izpolni nemške vzorce. Gosp. bar. Mac Nevin je bil za tako uslugo kajpak hitro pripravljen in žugal je posojilnici kratkomalo z denarno kaznijo, ako se ne udá in izpolni one vzorce. „Tega pa ne“, rekel je posojilnični odbor in pritožil se je na deželno vlado, ki je prizivu deloma ustregla. Priziv šel je dalje na ministerstvo in to je stvar rešilo za posojilnico ugodno, kakor kaže sledeči slovenski odlok c. kr. okrajnega glavarstva celovškega:

Št. 25883.

Slavnemu
predstojništvu hranilnice in posojilnice
v Št. Janžu v Rožni dolini.

Visoko c. kr. ministerstvo notranjih zadev je z odlokom z dné 5. septembra t. l., št. 24459, pritožbo hranilnice in posojilnice v Št. Janžu v Rožni dolini proti tuuradni odločbi z dné 27. maja 1898, št. 7111, kar se tiče nemški spisanega dekreta c. kr. okrajnega poglavarstva na društvo, kot neutemeljeno zavrglo, ker dekret ni bil pisan vsled kake slovenske vloge društva, ampak vsled nemške zaprošnje, ki jo je kupčijska zbornica pri c. kr. okrajnemu glavarstvu vložila.

Kolikor se pa obrača pritožba proti ukazu, da ima društvo nemški tiskan formular računskega sklepa izpolnjevati, se je pritožba potrdila in ukaz ovrgel, ker se društvo, kolikor si je po svoji pravici samoodločbe slovenski jezik kot društveni jezik odmenilo, ne more siliti, društvene spise v kakem drugem jeziku izgotavljati.

O tem se slavno predstojništvo vsled odloka visoke c. kr. deželne vlade z dné 15. septembra t. l., št. 12021, z ozirom na tamošnjo vlogo de praes. 15./7. 1898 obveščuje.

C. kr. okrajno glavarstvo
v Celovcu, dné 1. oktobra 1898.
C. kr. dež. vlad. svet.
F. bar. Mac Nevin.

Odlok torej kaže, da je posojilnica zmagala s svojo pravično zahtevo in da slovenskim posojilnicam nihče, tudi sam dr. Plohl, akoravno se mu uklanja vsa zbornica, ne more ukazovati, da naj izpolnuje nemške vzorce. To bodi v opomin pa tudi vsem drugim našim posojilnicam, da se poslužujejo pravic, ki jim gredó po postavi! Sami se moramo potegovati za to, kar nam gre, a se svojih pravic tudi posluževati, zakaj: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!“

Kakor smo zadnjič omenili, je v trgovinski zbornici dr. Plohl strastno ropotal zlasti zoper duhovščino, češ, da samo ona „hujska“. Abotne čenče, ki jih je prežvekoval tam, so ovržene že tolikokrat, da ne kaže na tem mestu obširneje pisati o njih! Upamo, da bodo posojilnice znale dati primeren odgovor tudi temu oblastnemu gospodu!

Nezaupnica deželnemu zboru.

Pri nas se dogajajo še čudeži: Nemško-národni koroški „Gewerbetag“, o katerem smo kratko že poročali, je izrazil slovesno nezaupnico nem-

Spominjajte se Ciril-Metodove družbe!

ško-národni večini deželnega zbora. Nemško-národni obrtniki so seveda tudi obrtniki in kot taki čutijo kruto nasilstvo, ki jih tare z drugimi reveži vred. Neki beljaški obrtnik Bacher, poročal je med drugim blizu tako-le o občinskih volitvah:

„Kdo ne pozna našega zastarelega gnjilega reda za občinske volitve in kdo ne vé, kako slabo upljiva ta red pri volitvah, kakšne sitnosti, kakšna nasprotstva iz tega izvirajo in kakšno škodo trpé obrtniki, ki volijo prosto in neodvisno? Zato se velik del volilcev volitev še udeleževati ne upa. Prosili smo poslanca Ghona, naj se on postavi za prenaredbo volilnega reda, in obljubil je, storiti, kar je v njegovih močéh, ter je stavil v deželnem zboru dotični predlog, da se predela naš ničemurni volilni red. V pripravljalni odsek so se v deželnem zboru volili: knez Rosenberg, Oraš, dr. Prettner, dr. Luggin, Kiršner, dr. Steinwender in Tschernig. A kaj so ti gospodje storili? Človek bi mislil, da so pripoznali opravičeno tirjatev, ter ji ugodili, a gospodje so razun dr. Prettnerja bili mnenja, da volilci za tajno volitev nismo še dosti dozoreli! Pod to moro trpimo mi obrtniki, uradniki in trgovci, in vsakdo, ki je dozdaj hodil k javni volitvi, vé, kako se mu je godilo, kako so mu jemali zaslužek. Deželni zbor je povpraševal sicer pri občinah, a od tod so mu odgovarjali le župani in drugi oblastni občinski mogočneži. Odgovor je bil tedaj v teh korist. Proti takemu postopanju deželnega zbora protestujemo, ker je pri nas planinski kmet že bolj dozorel, kakor gospôda v fraku in cilindru. Celo gosp. Ghon, je razlagal poročevalec, je predlog samo stavil v upanju, da tako sprejet ne bo in „um uns die Augen auszuwischen“ (da nam mečejo pesek v oči).

Predložena in enoglasno sprejeta resolucija izraža obžalovanje deželnozborski večini, ter zahvalo manjšini, ki je za predlog glasovala. Ta manjšina, kateri nemško-národni „Gewerbetag“ izraža zahvalo, so pa **naši slovenski poslanci,** s katerimi sta glasovala le še Ghon in dr. Prettner. Kaj takega se menda še na Koroškem godilo ni — a kdor drugemu jamo koplje, konečno sam v njo pade. Nemško-národna gospôda dotičnega predloga iz strahú pred Slovenci in krščanskimi Nemci ni sprejela in zato se proti nji obrača zdaj nevolja lastnega nemškega ljudstva.

Tako so morali torej nemško-nacijonalni obrtniki sami pripoznati, da jim nasprotujejo njih lastni poslanci, pač pa se za-nje potegujejo naši slovenski poslanci. Znamenita sodba, znamenita zlasti za Vas, slovenski kmetje. Ta sodba potrjuje staro resnico, da se slovenski poslanci z vso močjo in resno voljo potegujejo za pravice ljudstva. In te resnice ne ovrže nobeno zvito zavijanje, nobene nesramne laži nasprotnih listov, zlasti „Bauernzeitung“-e, in naj tam, kakor je to storil zadnjič, postavi pod zverižene laži in grde napade svoje . . . . ime, sam — „Josef Krassnigg, Besitzer in Weizelsdorf.“

Dopisi prijateljev.

Kronski darovi za velikovško šolo. Na Višarijah od rodoljubov nabranih 14 kron za rešenje slovenske dece v velikovški národni šoli. Po mil. g. proštu L. Vavtižarju v Dobrlivesi dar, ki je bil nabran v znesku 17 kron 30 beličev na dan sv. Lukeža v Dobrlivesi med tam zbranimi preč. gg. duhovniki. Preč. g. Ant. Káplan, kaplan v Pliberku, daroval je 4 krone. Neimenovana dobrotnica iz Št. Jakoba v Rožu 60 kron. Neimenovan duhovnik v Celovcu 5 kron. Skupaj 100 kron 30 beličev. Lepa hvala vsem darovalcem! Živeli nasledniki!

Iz Logevesi nad Vrbo. (Sijajen shod.) Shod katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem dné 23. okt. obnesel se je vseskozi sijajno. Ob krasnem jesenskem vremenu zbrali so se slovenski možje ne le iz domače občine, marveč tudi iz daljne okolice. Bilo jih je do 400. Shod je bil na prostem in v trdni gruči ter najlepšem redu stali so vsi zborovalci, poslušaje iskrene govore. Vodil je zborovanje preč. g. župnik A. Gabron, ki je v srčnih besedah pozdravljal došle govornike in poslušalce. Prvi je govoril g. drž. poslanec dr. Žitnik o političnem, za nas Slovence skrajno neugodnem položaju. V krepkih besedah slikal je velike krivice, ki se nam godé v národnem, kakor gmotnem oziru, in dobro označil zlobno postopanje naših nasprotnikov zoper nas. Z iskrenim pozivom do zborovalcev, naj krepko vztrajajo v težki borbi za vero, dom in cesarja, končal je govornik. Govor je napravil najboljši vtis in so ga zborovalci burno odobravali. — Gospod deželni poslanec Grafenauer je v poljudnih besedah slikal razna „slavna“ dela „slavnega“ našega deželnega zbora ter razkril razne razvade in slabe šege, katerim se mora ljudstvo odpovedati, ako hoče, da se mu kedaj boljše godi. — G. J. Rozman je na kratko razložil, kdo je kriv našim, vedno slabšim razmeram. Tisti, ki imajo tu vso vlado in moč v rokah, t. j. nemškutarski nacijonalni liberalci! Na to razloži šolsko vprašanje, zlasti zahteve naše po verski, slovenski in šestletni šoli. — Č. g. kaplan V. Limpel je predlagal in utemeljeval sledeči dve resoluciji:

I. Brzojavno udanostno izjavo cesarju: „Na javnem shodu katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem v Logivesi nad Vrbo zbrani Slovenci Zgornjega Roža izražajo Vašemu Veličanstvu ob bridki izgubi Njenega Veličanstva cesarice Elizabete svoje najglobokejše sočutje. — Isti zbrani národ izjavlja ob priliki petdesetletnega vladanja Vašega Veličanstva svojo pokorščino in udanost.“

II. Resolucijo: „Na javnem shodu v Logivesi nad Vrbo zbrani Slovenci Zgornjega Roža izražajo slovenskim in sploh slovanskim državnim poslancem svoje popolno zaupanje in nujno prošnjo, da izposlujejo tudi za svoje brate na Koroškem toliko potrebno jednakopravnost v uradu in v šoli.“

Zborovalci so soglasno pritrdili obema izjavama, g. Gabron pa je na to s primernim nagovorom zaključil shod, ki se je završil vseskozi v najlepšem redu. Po shodu se je razvila živahna prosta zabava, za katero so poskrbeli najbolj vrli pevci iz Št. Jakoba v Rožu pod vodstvom g. J. Fuggerja. Pohvalno moramo omeniti tudi dobro postrežbo vrlega národnega gostilničarja gosp. Schleicherja. Lepi shod ostane gotovo vsem udeležencem v dobrem spominu, upamo pa tudi, da obrodi dober sad!

Iz Borl ob Zilji. (Zopet požar.) V nedeljo 23. oktobra, ravno na tamošnji semenj ali „žegen“, ob 1. uri zjutraj, nastal je požar v bližnjih Videnčah, v rojstnem kraju slavnoznanega Matija Majarja Ziljskega. Pogorela je hiša p. d. pri Ožegu. Ogenj je bržkone nastal po neprevidnosti nekega tujega človeka, ki je kadil in potem gorečo smodko ali žveplenko vrgel v seno. Dobro pri tej nesreči je bilo še to, da so ljudje ogenj hitro zapazili, kajti drugače bi lahko pogorela cela vas; pa tudi v tem času ravno najbolj spečih ljudij bi lahko kaj v ognju ostalo. Tako pa je požar uničil samo hišo. Skedenj, stog in druge hiše so ljudje, ki so v velikem številu prihiteli na pomoč, srečno obvarovali. Vsak človek, ki si ogleda pogorišče, se čudi, da ni več pogorelo; kajti bližnji sosed, p. d. Ernejc, je samo kakih 12 korakov oddaljen, še bliže pa stoji Ožegov skedenj in s slamo napolnjeni prej imenovani stog! Veliko je koristilo seveda to, da ni bilo nobenega vetra, in da so, akoravno po polnoči, ljudje vendar hitro od vseh stranij prišli na pomoč. Kakor se čuje, je pogoreli gospodar proti ognju zavarovan; zavaroval pa se je še le po zadnjem velikem požaru v Goričah, kjer je tudi njegovemu bratu celo posestvo pogorelo.

Iz Črešenj pri Gozdanjah. (Občutljiva izguba.) Dolgo časa že Vam iz našega kraja nihče ni več kaj poročal, a tudi moje današnje poročilo je le prežalostno. Komaj 51 let star, je po kratki, mučni bolezni dné 12. t. m. preminul daleč na okrog znani in spoštovani rodoljub, posestnik in občinski odbornik Ožbolt Greile, p. d. Jelič, v Črešnjah. Z Jeličem se je naši stranki podrl močen steber, ki se ne bo dal zlahka nadomestiti. Pri vseh volitvah je on bil voljen volilnim možem in vselej je vestno izpolnil svojo dolžnost. Ko si je lansko leto pri občinski volitvi naša stranka prvikrat pridobila zmago v tretjem razredu, bil je on, ki si je pridobil največ glasov. Dobro je namreč poznal vse domače razmere, zatorej je tudi pri našem ljudstvu užival toliko zaupanja. Tembolj pa so ga črtili njegovi nasprotniki. Njim je bil hud trn v peti. Neusmiljeno je znal s svojim ojstrim in prepričevalnim jezikom ošibati vsakega, ki se je drznil smešiti vero ali pa zaničevati domačo besedo. Za rajnim žaluje vdova s peterimi deloma nepreskrbljenimi otroci. Žaluje pa tudi veliko število Slovencev iz cele okolice, pri katerih je bil zelo priljubljen. Da je temu tako, pokazal je njegov pogreb. Od blizu in daleč so prihiteli žalujoči prijatelji in znanci, da izkažejo rajnemu zadnjo čast. Le nekoga smo med pogrebci zastonj iskali, in to je bilo naše občinsko predstojništvo z odborom, ki vkljub vsej svoji domišljavi „omiki“ niti v takem slučaju ne pozna najskrajnejše meje dostojnosti. Toda, naj nasprotniki o rajnem sodijo in mislijo kakor hočejo, nam vendar le ostane nepozabljiv in vzoren v katoliškem prepričanju in národnem mišljenju. Naj v miru počiva!

Iz Rude. (Naše šolske razmere.) Na Rudi imamo dvorazredno utrakvistično šolo in pol ure odtod, v Lipici, enorazredno nemško šolo. Šola na Rudi je dobro obiskana, šteje blizu 180 učencev, tako, da je že prenapolnjena. Šola v Lipici pa je slabo obiskana. Posebno odkar so delo v fužinah ustavili, se je tudi število učencev močno skrčilo. Ko je letos v vigredi tamošnji učitelj Jožef Sorgo umrl, so sploh mislili, da bode ž njimi vred zaspala tudi šola. — Ali prišlo je drugače. Deželni šolski sovet poslal je kmalu novega učitelja, sicer prijaznega moža, a trdega Nemca, na to šolo. Da bi se število učencev — letos komaj kakih 30 — pomnožilo, poprašali so ruški šolski sovet, ali bi ne privolil, da se nekaj otrok všola? V prvi seji je šolski sovet to ponudbo odklonil in rekel, naj ostane, kakor je bilo. Ko je pa okrajni šolski sovet v Velikovcu ukazal, naj se na Rudi zavolj velikega števila otrok šola povekša in napravi tretji razred, so se zbali novih stroškov in plačil ter privolili, da naj se bližnji kmeti in posestniki na Dobrovi in Krasnici ušolajo v lipiški okraj. Na prvi pogled se to ne zdi narobe, ker vsak si bo mislil: če je na enej šoli preveč otrok, naj se pošljejo na drugo, kjer jih manjka. Vendar kdor pozna tukajšnje razmere in če tudi o šoli kaj zastopi, tisti tega sklepa ne bo potrdil, temveč bo glasoval za to, da se šola v Lipici opusti in namesto te napravi na ruški šoli tretji razred. Šola v Lipici imela je še nekaj pomena, dokler se je v fužinah delalo in je bilo tam dosti otrok. Sedaj ko so fužine prenehale, ni več potrebna in za ljudsko šolo ni pripravna, ker je čisto pri Dravi ob koncu šolskega okraja. To bi bilo pač narobe, da bi otroci iz Dobrove in Krasnice v Lipico v šolo hodili, ko imajo na Rudo blizu in lepši pot; otroci iz Lipice pa lahko ruško šolo obiskujejo. — Pa tudi v učnem oziru bi to bilo boljše. Na večrazredni šoli se ložej poučuje in tudi otroci se več naučijo, kakor na enorazrednej šoli, kjer so otroci različnih oddelkov vkup namešani. Potem je šola v Lipici čisto nemška, otroci pa večinoma slovenski. Za slovenske otroke je pa vendar potrebno, da se tudi slovenski brati in pisati naučijo. Slednjič bi povekšanje šole na Rudi ne stalo tako veliko. Najhujše bi zadela g. barona Helldorfa, ki ima največ posestva, na kmete bi ne prišlo toliko. To je res, da imajo kmeti sedaj velika plačila in se novih stroškov bojijo, ali sedaj bi najložje in najceneje k tretjemu razredu prišli. Dokler še nove šolske postave ni bilo, je enorazredna šola na Rudi dosti velika bila; ali sedaj, ko mora vsak otrok do 14. leta v šolo hoditi, je še dvorazredna šola premajhna in bo tudi premajhna, čeravno se nekaj otrok v Lipico ušola. — Že leta 1884. bi se imel tu tretji razred napraviti, in je bilo že vse pripravljeno, opeka in kamenje navoženo; ali vse se je zopet razdrlo. Tedanji šolski načelnik g. Fišer je namreč zahteval, naj se šola v Lipici opusti, potem že privoli za tretji razred; to se pa ni zgodilo in tako je vse pri starem ostalo. Bolj ugodne kakor takrat so sedaj razmere za tretji razred, morebiti šolski očetje to reč še bolj premišljujejo in drugače sklenejo.

Iz pliberške okolice. (Še enkrat „Kmetski List“.) V 22. številki od dné 10. avg. t. l. je poročal „Mir“, kako se pri nas posebno po prizadevanju učitelja Pavliča (!) razširjuje prismojeni „lisjak“. Mislili smo ljudi posvariti in jih odvrniti od takega početja, ki jim le škodo more prinesti. A varali smo se. „Kmetski List“ se kakor prej razširjuje. Po naključbi smo zvedeli, da zahaja sem „lisjak“ v več nego deset iztisih. „Mir“ je dostavil, da je žalostno, da ljudje nočejo spoznati nevarnosti, katera preti njim in njih veri po slabih časopisih. Nasprotno, nekateri so bili na to opazko še le hudi in rekli, da jim dotični dopisnik ne privošči — resnice! Ubogi ljudje! To, kar vam prežvekava „Kmetski List“, imate za resnico? Prav in resnica bi bilo vse, kar piše grdega in ostudnega o veri? Resnica so vse laži, katere je „Kmetskemu Listu“ dokazal „Mir“? Ali tako malo obrajtate svojo vero in poštenost, da je vam prav, ako jo smeši „Kmetski List“ in jo ometava s svojim lutrovskim gnojem? Spametujte se in pokažite zapeljivcu, ki je vas potem takem že precej zmotil in dobil v svoje mreže, — duri, dokler ne bo prepozno. To je resnica in te se držite! Kaj pravi prerok? Gorje vam, ki imenujete dobro hudo in hudo dobro!! *Eden, ki vam res dobro želi.*

Iz Brda na Zilji. (Kaj je to?) O Mihelovem smo imeli pri nas „žegen“, kateri pa se je začel v zadnjem času po novem kopitu obhajati. Naše stare, lepe, zanimive národne šege, katere so se prej o takih priložnostih izvrševale, se popuščajo in zlasti mladina začela se je poprijemati tujih, vsakdanjih navad ali boljerečeno — razvad. Lepa naša trpežna národna obleka je pri moških popolnoma izginila in tudi pri ženskah žalibog pojema: dokaz, da Slovenec noče spoštovati samega sebe in kar je njegovega, pač pa brez pomisleka rad hvali in razširja tuje blago, last in rast. — Znano je, da Ziljani radi plešejo. Letos pa smo upali in pričakovali, da se bo storila zaradi prežalostnega dogodka v cesarskej rodovini v tej reči izjema, kar bi se bilo — če se malo reče — spodobilo. Čul sem, da je tudi naš občinski odbor storil za to potrebni sklep. A godlo in plesalo se je na žegen vendarle kakor navadno druga leta. Kaj je to? Ko so usmrtili avstrijskega prestolonaslednika, bila je naša občina pri Zilji ena prvih, ki je prepovedala godbo in ples in je ta svoj sklep vkljub vsem ugovorom tudi izvršila, — škodovalo nam to ni in ne bode. Danes pa, ko vlada v našej popolnoma slovenskej občini nemško-národna stranka, začel je tudi novodobni „fortšrit“ vzdigovati osrečevalno“ (?) svojo glavo. Le tako naprej! Veselice o tako ža-

Naročajte in razširjajte „Mir“!

lostnih časih nam bodo gotovo občinske doklade zdatno zmanjšale (?), krčmarje pa rešile škode ali celo gospodarske smrti. S takim počenjanjem in ravnanjem pokaže se tudi — patrijotizem (domoljubje), kakor tudi odločnost in samostalnost občinskih očetov. Izjem je malo; v tej zadevi je bila, kakor čujem, samo — jedna! Temu možu vsa čast! Kako pa ostali občinski zastopniki opravičujejo svoje ravnanje v tej zadevi? Če se v tako jasni stvari danes soglasno sklepa in jutri zopet razveljavi ali prekliče, potem smemo pač soditi, da tudi v drugih, občino zadevajočih stvareh navdaja večino naših možakov „valovska samostojnost in stanovitnost“; potem se sklepa — kakor ura klepa. Dan obrača, noč pa obrne. Možje „zastopajo“, žene pa „postopajo“ in — Amen je.

Od Sv. Višarij. (Hribolazci.) Vsako leto se množi število hribolazcev (turistov) iz slovanskih krajev. Bolj in bolj prihajajo na dan slovanski podpisi v knjigi za tujce tam v gostilni. Letos je bilo samo čeških turistov okoli 50 tu gori, večjidel iz Prage in okolice. Enkrat je pripeljal nek profesor iz Prage 19 dijakov seboj. Bil je ž njimi tudi na Jepi (Kumu) nad baškim jezerom. Tam gori v „Berthahütte“ nemškega planinskega društva so hoteli prenočiti. Pozno zvečer pa prihrumijo iz Beljaka nekateri nemški „kulturonosci“, in ti so ponoči dijake pognali ven na prosto. Češki dijaki imajo zdaj menda še večje spoštovanje do nemške „omike“, kakor prej, predno so prišli na Koroško! — V višarski gostilni je tudi v knjigi za tujce eden iz „boljših stanov“ zapustil spominek: Bilo je par dnij pred njim več zavednih Slovencev tam, kateri so se slovensko podpisali. To je pa njegovo nemško srce tako zabolelo, predno je hitro pod slovenska imena zapisal besede: „windische Hunde“. Ko je bil to „junaško“ delo izvršil, bil je menda veliko bolj zadovoljen in zdrav. — Pa nič ne dê! Mi Slovenci se znamo maščevati! Kedar pride Slovan kot turist v kočo nemškega planinskega društva, ima torej pričakovati tak sprejem, kakor češki dijaki na Jepi. Kedar pa pride Nemec v kočo slovenskega planinskega društva (kakor na Triglavu), je ravno tako prijazno sprejet, kakor Slovenec in plača tudi samo polovico za prenočišče. To je naše maščevanje! — Nemci imajo povsod, tudi v trdo-slovenskih krajih, samo nemške napise koder hodiš po gorah in planinah, Slovenec pa napravi poleg slovenskega tudi nemški napis. To je naše maščevanje! Mi pa pričakujemo, da bo gostilničar na Sv. Višarjih kot slovenski poštenjak v prihodnje dal tujcem tako knjigo za vpisovanje, v kterej bo na čelu tudi slovenski jezik razviden, da ne bodo Nemci in nemškutarji mislili, da so tudi na tem svetem, slovenskem kraju edini gospodarji. In še nekaj: da se bode tudi vsak Slovan v svojem jeziku podpisal ne pa skrival svoje národnosti za nemškim podpisom!! V kanalski dolini se itak preveč nemčuri. Tudi požarne brambe morajo nemške biti, seveda, ker je nemška žeja večja, da je več priložnosti „gasiti“.

Od Sv. Višarij. (Železnica?) Govori se že par let o tej nebodijetreba tu gor in hvala Bogu, da je še ni, in Bog daj, da bi ne prišla! No, poreče kdo, to je spet eden tistih mračnjakov, nazadnjakov! — Le počasi! Kedar se splazi enkrat ta železna kača tudi na sv. kraj, tedaj bo kmalu romarske poti konec. Marija si je izbrala ta tihi, sveti, nepokvarjeni kraj, in kedar pride tak železen ropot na goro, božje poti je konec. Saj nas uči izkušnja, da kamor pride železnica, se kmalu vse okuži, posebno pa krščansko življenje hira. Delavci pri železnicah morajo delati vsak petek in svetek, uradniki so navadno mrzli, ker imajo malokdaj priložnost iti k božji službi, in zato je tudi velik del železniških uradnikov in delavcev upisanih pri brezvernih rudečkarjih. V naši blaženi Koroški pa pride po vrhu še to, da se povsod vse ponemči, kamor pride železnica. Ko bi torej prišla železnica na sv. Višarje, bržkone bi jo zidala kakšna judovska družba. Zidala pa bi tudi na planini ali pa zraven cerkve hôtel, gostilno, kamor bi prišli nemški gostilničarji, nemški posli, tujci iz vseh krajev, tudi luteranci in judi, zavoljo lepega razgleda. Takim ljudem pa je romarska cerkev in božja pot in božja čast deveta briga. S svojim ošabnim, brezbožnim obnašanjem (v petkih bi jedli vsi meso, v nedeljah nič v cerkev ne hodili, povrhu pa še delali) bi pohujšali pobožne romarje, in ti bi drugo leto izostali, in vsako leto bolj in bolj. Cerkev bi se ne mogla več vzdrževati, vsakoletnih stroškov poravnati. V nekaterih letih bi jih namesto 20.000 le še par tisočev prišlo k spovedi in sv. obhajilu. Po železnici bi se romarji navadno ne vozili, ker to bi ne bila božja pot za pokoro, in 2 gld. bi tudi ne mogli plačevati za vožnjo, še manj pa gledati gori na nekdaj Marijini božji poti tiste ošabne mestne škrice iz vse Nemčije. — Pa še en pomislek imam! Zdaj živijo Žabnice skoro le od Višarij. Železnica pa bi vse potrebščine veliko ceneje iz tujih krajev pripeljala, in Žabničani bi mogli kakor drugi revni Slovenci po tujem iti s trebuhom za kruhom. Zato mislim, bila bi dolžnost cerkvenega predstojništva, pa tudi občinskega zastopa, kar je v njih močeh, na vsak način zabraniti železnici pot na Višarje. Judovski špekulantje bodejo sicer javkali o „klerikalnem nazadnjaštvu“, ako si Slovenci ne bodo dali spet drva na glavi cepiti, pa potomci žabniški bodejo svojim očetom hvaležni!

Iz Železne Kaplje. „Ko mežnar odzvonil je dan — Stal je pred hišo zaspan.“ — Nerodno početje kapeljskih bismarkovcev prenašali so Slovenci dolgo in mirno ter samo omilovali njih neumno strast. Postali pa so bismarkovci prevzetni, da se jim je moralo pokazati: do tukaj sem in ne dalje! Slovenski politični shod je določil meje njihovi predrznosti. To jih je razburilo, posebno pa „mladega gostilničarja“ cerkvi nasproti. Le žal, da mu je šel žolč, kakor pravimo, „čez“ in čujte, — kam ga izliva. Dné 5. oktobra povabil je g. davkar R. svoje prijatelje na odhodnico, ker se je drugi dan preselil odtod. Bilo je pri tej priložnosti vse dobre volje, le mladi gostilničar je imel smolo. Vzdigoval se mu je zopet žolč in ker ga je le preveč stiskalo, iskal je proti jutru odduška na prostem. In tam so mu prišla usta na pomoč. Ko je namreč odzvonil mežnar juternico, začel je tudi „mladi gostilničar“ potegovati za svoj zvon in je izpuščal pomenljive glase: „Vaterland magst ruhig sein! Heil! Nieder mit den Pf.....!“ Nastavil se je proti župnišču, da jasno pokaže, kam meri krik. Tako početje dosti označuje naše nasprotnike, katere je posebno hudo zbodel zadnji naš shod, ker je bil slovenski in katoliški. Bismark je njih velikan, zato je jasno, kako zopern je njegovim častilcem Slovenec in katoliški duhoven. Zato kričé „Nieder mit den Pf.....!“ Cerkve ne potrebujejo, saj je ne obiskujejo, zato „Nieder mit den Pf.....!“ Pozabil je le „mladi gostilničar“, kar drugače socijalni demokrati vedô, da duhovščini isti čas zdaj še ni napočil. Vprašanje je pa, komu li bode veljal ta „nieder“ prej, „mlademu gostilničarju“ ali „Pf.....“. Početje „mladega gostilničarja“ in prijateljev pa kaže, kako resnična je vsaka beseda, ki se je spregovorila na shodu. Oni kažejo svojo národnost pa tudi nerodnost s kričanjem, mi s treznim navdušenjem. Oni cerkve ne poznajo, zato črtijo katoliške shode in cerkvene služabnike. Oni v cerkvi ne poslušajo, zato se morajo poučevati razun cerkve. To jih zanima. Zato gg. govorniki: v Železni Kaplji zopet na veselo svidenje pri krepki besedi!

Iz Oddoma. (Če hočeš vlak zamuditi) napravi tako: Misli si, vlak še ni prišel, počakam tu predi pred kolodvorom, se bo že slišalo, ko pridrdra ali ko bo žvižgal. Klicalo se bo tudi, predno odide, bom ja slišal, saj kolodvor ni velik. Takih mislij so bili štirje popotniki, ki so se hoteli peljati iz Kranja na Brezje. Mirno si ogledujejo Kranjsko mesto, vse tiho, naenkrat tiho zažvižga, romarji poskočijo, vlak popiha in je že pete odnesel. Menda so se Kranjci spogovorili, da hočejo Koroščem eno zapresti. Pa Korošci niso za vlakom leteli. Ogledali so si krasno cerkev v Kranju in jim ni bilo nič žal.

Eden izmed njih, ki se mu rado kaj zgodi.

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Na Dunaju se je mudil minuli teden ruski minister zunanjih del, grof Muraviev. Cesar se je zato nalašč pripeljal iz Budimpešte na Dunaj in tam sprejel grofa Muravieva v daljši avdijenci. Obisku se pripisuje večji pomen. — Dunajsko jubilejno razstavo so zaključili brez posebne slovesnosti dné 18. okt. — Listi poročajo, da je že gotova stvar, da pride kranjski deželni predsednik baron Hein za ces. namestnika v Gradec. Kranjci nimajo vzroka za njim žalovati, še manj se ga pa morejo štajerski Slovenci veseliti.

Druge države. Nemškega cesarja so v Carigradu sprejeli z vsemi mogočimi slavnostmi. V Aleksandriji pa so zasledili zaroto anarhistov, ki so hoteli cesarja na potovanju napasti ter so imeli zanj pripravljene že bombe. Vidi se, da kronane glave niti mirno potovati ne morejo.

Novičar.

Na Koroškem. (In zopet so zaropotali!) Kdo? Celovški mestni očetje seveda! Zoper koga? Kajpak zoper Slovence! Zakaj? Zaradi nadsodišča v Ljubljani. Kedarkoli Slovenci zahtevajo kako pravico, ne da bi Nemcem delali kake krivice, oglašajo se slavni očetje slavnega Celovca ter zaropočejo zoper nas! Tudi sedaj so se oglasili kakor en mož zoper nas. Kdo jih je vžigal za to? Bogu bodi potoženo: Slovenske matere sin: žalostno-znani g. — dr. Abuja. Poznate ga! Ta mož, ki nastopa tako rad kot „Ehrenslovene“ nemškutarsko-liberalne stranke, šteje si v svoj poklic, povsod in vselej nasprotovati opravičenim slovenskim zahtevam! On oglaša se povsod, da dela, da govori zoper lastno kri, zoper Slovence. Žalostno dosti! — Vstal je ta mož tudi v zadnji seji mestnega zbora ter predlagal, naj se zbor izreče zoper ustanovitev nadsodišča v Ljubljani in naj se pozovejo tudi drugi občinski zastopi v deželi, da se pridružijo temu ugovoru. Na komando iz Celovca bodo torej po celi deželi začeli rovati zoper zahtevano nadsodišče v Ljubljani. Zato občinski zastopi po Slovenskem pozor! Glejte, da se ne vsedete na limanice, katere je namazal dr. Abuja in katere nastavlja celovški mestni odbor! Kjerkoli je v občinskem zastopu kdo naših ljudij, naj pazi, da se ne sklepajo taki ugovori, ali naj temu vsaj odločno nasprotuje. Ker vemo, kako znajo nasprotniki kovati take „ugovore“, zato naj se zlasti pazi, ali se ravna in sklepa postavno. Torej na stražo!

— (Sramota za Celovec) je po sodbi tujcev naš — tramway. Tako je trdil dr. Kleinmayr v zadnji seji mestnega zbora. In ta mora Celovec pač poznati! No, mi bi lahko našteli še več takih — sramot!

— (Socijaldemokratje) so dné 16. t. m. zborovali pri Rošerju na Rudi. Udeležba je bila sicer slaba, a gotovo je prav važno znamenje, da rudečkarji vedno bolj silijo na kmete. Značilno je dalje, da naši „bauernbundarji“ in nemškutarski liberalci mirno in prav zadovoljno gledajo početje in rogoviljenje socijalnih demokratov, katerih namen je uničiti kmetski stan. Ravno tisti liberalci so pred časom zabranili slovenski shod pri Rošerju, socijalni demokratje pa so jim dobro došli. Kmetje, ali vam vse to ne bode odprlo očij?

— (Vreme) je bilo minuli teden skrajno neugodno in viharno. Po mnogih krajih je vihar in deževje napravilo precej škode. Posebno hud je bil vihar dné 18. t. m. v kanalski dolini. V Lipalji vesi je poškodoval več hiš, odnesel strehe ter v sadovnikih in po gozdih napravil obilno škode. Od cerkvenega stolpa je odnesel veliki križ.

— (Nove orglje) so dobili na Vratih. Izdelal in postavil jih je g. dež. poslanec in orglarski mojster Fr. Grafenauer. Delo hvali mojstra! Natanjčneje poročilo pričakujemo.

— (Duhovske zadeve.) Č. g. Lovro Sever, župnik v Blačah, se je odpovedal župniji Štebenj ob Zilji, ki mu je bila od dež. vlade podeljena. — Do 30. novembra sta razpisani župniji Naborjet in Štebenj ob Zilji (v drugič). — Prestavljen je provizor č. g. Jos. Brabenec iz Štala v Šmarten na Ravnem.

— (Lovska.) Celovški lovci so v nedeljo dné 23. t. m. na svojem lovu ob Dobrlivesi postrelili 97 zajcev, 3 srne, 1 lisico. Nedeljo za nedeljo hodijo gospodje v one kraje se razveseljevat na lovu. Ali koliko jih izpolnuje svojo nedeljsko dolžnost ter gre h kaki sv. maši?

* Nova znamenja za odhod vlakov bodo dajali počenši s 1. novembrom železniški uslužbenci z neke vrste piščalko; dosedanji klic „Abfahrt“ odpade, tako tudi klic „fertig“; namesto tega dalo se bo znamenje z roko, zastavico ali svetilko. — Na Veliki Klek je letos plezalo 229 tujcev, med njimi 23 žensk. — Fužine planinske družbe (Alpine-Montan-Gesellschaft) v Celovcu prenehajo dné 1. januarja 1899. V zadnjem času je tam delalo 50 do 60 delavcev. — V Glinici je pri Grojancu v Žrelcu utonil $1^1/_2$ letni Fran Lučovnik. Ker niso dosti pazili na-nj, je prišel do vode, ki teče prav ob hiši. — Vlak je povozil dné 25. t. m. blizu Brnce železniškega čuvaja V. Mörtl-a, ko je hotel rešiti svojega otroka, ki se je igral na tiru, ko je pridrdral vlak. Ponesrečeni je bil star 41 let in je zapustil udovo z 9 otroci.

Na Kranjskem. Tudi po Kranjskem je voda po več krajih napravila znatno škodo. Pri Trnovem na Notranjskem se je udrl železniški nasip, in je bil promet ustavljen za več časa. — Novo gimnazijsko kapelo v Kranju so blagoslovili mil. g. knezoškof dr. A. Jeglič dné 24. t. m. — Dež. odbor bode deželnemu zboru predlagal, naj poviša plače deželnim uradnikom. — Pri dopolnilni volitvi za deželni zbor dné 26. t. m. v mestni skupini Kranj-Škofja Loka je bil dež. poslancem izvoljen g. ravnatelj strokovne šole Ivan Šubic v Ljubljani s 127 glasovi. Njegov protikandidat g. kurat Anton Koblar je dobil 89 glasov.

— (Ustanovni shod društva „Naša straža“) se bode vršil v Ljubljani dné 15. novembra 1898 zvečer ob 8. uri v „katoliškem domu“. Ustanovni zbor voli glavni odbor in sicer po § 7. pravil 50 odbornikov: 10 s Kranjskega, 10 s Štajerskega, 10 s Koroškega, 10 s Primorskega in 10 izven teh dežel.

Na Štajerskem. Slovenski planinci bodo postavili v spomin cesarici Elizabeti v začetku prelepe Logarjeve doline cerkvico sv. Elizabete. Zgradbo bode vodila savinjska podružnica slov.

Pristopite slovenskemu kat.-pol. in gosp. društvu!

planinskega društva. — V Ponikvi so dné 16. t. m. slovesno odkrili spominsko ploščo slavnemu kartografu in zemljepiscu Blažu Kocenu, katerega zemljevide rabijo še dandanes po šolah. Kocen je bil duhovnik, vzgojen v celovškem semenišču. Posvečen je bil v mašnika leta 1845. — Ljudskih šol je bilo lani na Štajerskem vkup 828.

Na Primorskem. Listi poročajo, da postane nadškof dr. Jak. Missia v kratkem kardinal. — Umrl je dné 16. t. m. v Gorici čisto nanagloma, zadet po kapi, vč. g. mons. Andr. Marušič, bivši profesor bogoslovja. Pokojnik je bil vrl domoljub in odličen slovenski pisatelj. N. p. v m.! — Kako merijo primorskim Slovencem pravico, kaže zopet to-le: Zadnjič obsodili so v Trstu več Slovencev zbog neznatnih izgredov na 7 do 14 mesecev. Lahon pa, ki je odobraval umor cesarice Elizabete, dobil je — 5 mesecev!! — Veliko povodenj so imeli dné 20. t. m. na Reki. Voda pridrla je s tako silo, da so si ljudje komaj rešili življenje. Preplavila je več ulic, udrla v skladišča ter na poslopjih in blagu napravila jako mnogo škode. Jedna ženska je utonila. Škodo cenijo na 2 milijona goldinarjev.

Kuga na Dunaju.

Bliskoma se je minuli teden razširila po naši državi strašna novica, da je na Dunaju zbolel sluga v bolnišnici, Bariš, za strašno boleznijo, za kugo. Lani podali so se namreč štiri mladi doktorji z Dunaja v vshodno Indijo, da tam študirajo kugo, ki je tam hudo razsajala. Zdravniki so se vkljubu veliki nevarnosti, v kateri so bili, zdravi povrnili domov. Pa prinesli so s seboj velikega sovražnika, namreč povzročitelje kuge, t. j. kužne „baccile“. S temi so delali na Dunaju v bolnišnici svoje znanstvene poskušnje. Služabnik Anton Bariš, ki je imel pri teh poskušnjah opravka, si je v sobi, v kateri so delali poskušnje, nalezel strašno bolezen. Djali so ga, takoj ko so spoznali strašno bolezen, v posebno sobico, kjer sta mu stregli dve postrežnici in dr. Müller, ki se je lani mudil tudi v Indiji. Sluga Bariš je kmalu umrl, a po njegovi smrti je obolela tudi njegova strežnica Pecha in kmalu za njo tudi zdravnik dr. Müller sam. Vsled tega obolenja je nastal med ljudmi velik strah. Ločena od vsega sveta ležala sta bolnika v čisto osamljenem poslopju. Stregli sta jima dve usmiljeni sestri in dr. Pöch, ki je lani tudi bil v Indiji. V petek zvečer so obema bolnikoma prinesli sv. popotnico. Dr. Müller je po hudem trpljenju umrl v nedeljo dné 23. oktobra zjutraj, postrežnica Pecha sedaj, ko pišemo te vrstice, še živi, a njeno stanje je brezupno. Kdo drugi do sedaj ni obolel za kugo in oblastva delajo kolikor morejo na to, da se velika nevarnost odstrani in strašna bolezen dalje ne razširi.

„Der Süden.“ Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. Zadnja številka (8.) tega časopisa nas je prijetno iznenadila. V njej se naznanuje, da bode ta časopis od 1. novembra t. l. izhajal po trikrat na mesec, in sicer 1., 10. in 20. Konsorcij tega lista je storil ta korak, ker se je ogromno gradiva nakopičilo, ter je bilo vsekako potrebno, da ta list izide večkrat. Želji mnogo prijateljev lista, ki si jih je pridobil v kratkem času svojega obstanka, se je deloma ustreglo. Da bode mogel ta list — kakor znano, glasilo slovenskih in hrvatskih državnih poslancev — popolnoma zadoščati svoji nalogi, treba mu vsestranske podpore z obilim naročevanjem. Stori vsak rodoljub svojo dolžnost, delujte za list povsod, nabirajte naročnike in inserente, pa bode lahko ustrezal svoji nalogi v središču avstrijskem. — Uredništvo in upravništvo lista „Der Süden“, Dunaj, I. Plankengasse št. 4. Naročnina znaša za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 65 kr.

☞ Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se celovški Slovenci shajajo *vsako sredo ob ½8. uri zvečer v gostilnici hôtela „pri Sandwirt-u“*, kjer imajo odmenjeno svojo „klubovo sobo“, prva vrata pri vhodu na desno. — Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Vabila.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Rožák in okolico priredi v nedeljo dné 6. novembra 1898, ob 3. uri popoludne, v gostilni pri g. Podlipniku v Podgorjah svoj letni občni zbor s sledečim vsporedom: 1. Nagovor načelnika. — 2. Slavnostni govor. — 3. Poročilo odbora o društvenem delovanju v pretečenem letu. — 4. Volitev novega odbora. — 5. Poučni govor. — 6. Prosta zabava in petje. — K temu zboru vabi uljudno *načelništvo.*

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju** ima v soboto 12. novembra l. l. svoj 10. občni zbor v hôtelu „zur goldenen Ente“. na Dunaju I. Riemergasse št. 4, I. nadstropje. Začetek ob sedmih zvečer. K temu se uljudno vabijo vsi na Dunaju bivajoči društveni člani.

Našemu uredništvu so poslali:
za pogorelce v **Ovčji vasi:**

Prej izkazanih	35	kron
Neimenovan duhovnik v Celovcu	20	„
Č. g. J. Pogačnik, župnik v Timenici	4	„
Č. g. Jož. Vidovic, župnik na Radišah	10	„
G. dr. J. Hrašovec, odvetnik v Celji	5	„
G. Miha Pesjak v Kamni Gorici	5	„
Vkup	79	kron

Listnica uredništva.

Na razna vprašanja od mnogih stranij odgovarjamo, da se prično knjige družbe sv. Mohorja razpošiljati koncem prihodnjega tedna. Zbog ogromnega dela v tiskarni, ki je bilo potrebno zlasti za prekrasno opravljeno slavnostno knjigo „Naš cesar“, se je razpošiljanje toliko zavleklo.

Sejmovi meseca novembra.

Dné **2.** Beljak; **3.** Spodnji Dravberg; **7.** Podklošter, Naborjet, Železna Kaplja, Pliberk (posebno za ovce); **11.** Ziljska Bistrica, Šmarten pri Beljaku; **25.** Guštanj; **30.** Vrata.

Loterijske srečke od 22. oktobra 1898.

Trst	90	53	41	64	55
Linc	69	21	35	1	13

Tržne cene v Celovcu
dné 27. oktobra.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	—	—	—	—
rž	5	—	6	25
ječmen	—	—	—	—
oves	2	32	2	90
hejda	3	60	4	50
turšica (sirk)	3	40	4	25
pšeno (kaša)	7	—	8	75
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	—	1	62
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 10 kr. do 2 gld. 25 kr. **kislo** 1 gld. 30 kr. do 2 gld. — kr., **slama** po 1 gld. 50 kr. do 1 gld. 90 kr. meterski cent (100 kil). **Frišen špeh** je po 70 kr. do 76 kr. kila, **maslo** in **puter** po 90 kr. do 1 gld. 30 kr. — **Vprežne vole** plačujejo mesarji po — do — gld.

Naznanila.

Dražbeni oklic. E 1056/3 98.

Vsled sklepa z dné 17. okt. t. l., opravilna številka E 1056/3 98., se bode prodalo **dné 7. novembra t. l., predpoldne ob 10. uri v Prebljah, občina Kotmaraves,** pri po domače **Moni,** na javni dražbi:

12 ulj bučel in 12 rant fižola.

Te reči se smejo ogledati na dražbeni dan v času med 10. in ½11. uro predpoldne v Prebljah na zgoraj imenovanem posestvu.

C. kr. okrajna sodnija v Celovcu, oddelek VII.
dné 17. oktobra 1898.

Vzgojišče za deklice
(Internat)
čč. šolskih sester v Narodni šoli
družbe sv. Cirila in Metoda
v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.

V hiši je dvorazredna ljudska šola, poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dné 3. novembra t. l. Plačila 8 gld. mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

NAZNANILO.

Podpisana vdova po nedavno umrlem črevljarskem mojstru g. **J. Korenjak-u** dovoljuje si p. t. odjemalce zahvaljevati za blagohotno zaupanje, katero so v tako obilni meri skazovali pokojnemu možu, ter ob jednem prosi, da isto zaupanje dobrohotno skazujejo tudi **črevljarski obrti,** katero ona nadaljuje.

Z zagotovilom strogo poštene postrežbe znamenuje s spoštovanjem

Terezija Korenjak.
Celovec, Fröhlichgasse št. 32.

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXXII. c. kr. državna loterija.

Za zasebne dobrodelne namene tustranske državne polovice.

Le-ta **denarna loterija** — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima **12034 dobitkov v gotovini** v skupnem znesku **401.800 kron.**

Glavni dobitek je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčujejo dohodki c. kr. loterije.

Žrebanje je nepreklicno dné 15. decembra 1898. l.

☞ Edna srečka stane 4 krone. ☜

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju I., Riemergasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastonj.

Srečke se dopošiljajo poštnine prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.
Oddelek za državne loterije.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO)

Lito železo, surovo ali prirejeno, za vsakovrstne stroje.
Bogato ilustrovani 192 strani obsežni ceniki v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj zastonj.

IG. HELLER, DUNAJ
☞ 2/2 PRATERSTRASSE № 49. ☜
Preprodajalci se iščejo.

Treiberjeva kajža

na Paforu, občina Dholica pri Porečah, se prodá. Stoji na lepem kraju, ima vrtič s sadjem in je v dobrem stanu. Več pové Boštjan Berdenig p. d. Treiber na Paforu, pošta Poreče (Pörtschach am See) na Koroškem.

V najem se dá ali se tudi prodá kmetija

ki obsega 31 oralov svetá in je hiša v dobrem stanu, z lepim skednjem, obokanim hlevom, dobro zaraščenim gozdom itd. Več se izvé pri posestniku Alešu Bizjaku p. d. Hanžeju, v Čahorčah, pošta Kotmaraves (Kötmansdorf) na Koroškem.

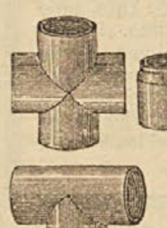

Velika zaloga
kovanih železnih cevij za vodovode
po tovarniških cenah pri
Konradu Proschu v Celovcu,
tovarna za kmetijske stroje.

☞ Slovenci! Pridno zahajajte na slovenske shode! ☜

EMIL MEHLHOFER,

pasarski mojster

Celovec, stolne ulice št. 3,

se zahvaljuje p. i. č. duhovščini za dosedanje zaupanje ter se priporoča za nadaljna naročila.

Matija Planko

v Celovcu, Burggasse št. 12.

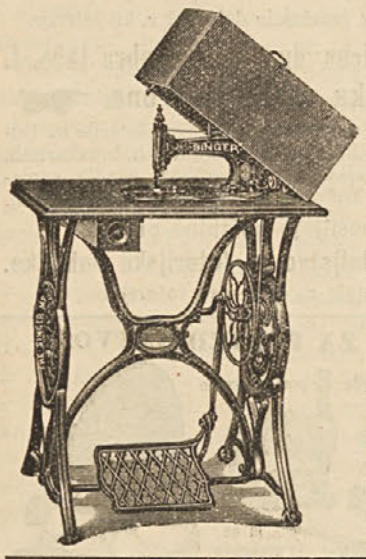

priporoča **svojo veliko zalogo**

šivalnih strojev

najboljših vrst **čevljarjem, krojačem** in **šiviljam** po najnižjih cenah ter je prodaja tudi na obroke. — Dalje ima v zalogi vedno na izbiro

železne blagajnice

raznih velikostij, varne proti ognju in tatovom. — V svoji delavnici **popravlja po nizki ceni** vsakovrstne šivalne stroje in kolesa.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, od koder se tudi posamezni kosi z obratno pošto razpošiljajo, ako se naroča po pošti.

Pogled mestnega trga in lekarne Ubald pl. Trnkóczy-ja v Ljubljani.

Ubald pl. Trnkóczy,

lekar pri rotovžu v Ljubljani,

priporoča sledeča zdravila:

Dr. pl. Trnkóczy-ja

želodečne

Marija Zell. Varstv. znamka.

kapljice. Dobro sredstvo za želodec. — 1 steklenica 20 kr., 12 steklenic 2 gld.

Dr. pl. Trnkóczy-ja

krogljice

odvajalne (čistilne), čistijo želodec. — Škatlja 21 kr., 6 škatljic 1 gld. 5 kr.

Pocukrane krogljice, 1 škatlja 40 kr., 3 škatlje 1 gld.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

prsni, **pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup,** sestavljen z lahko raztvarljivim vapnenim železom, utiša kašelj, raztvarja sliz, ublažuje bol in kašelj, vzbuja slast do jedi in tvori kri. — 1 steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

protinski **ali drgnilni cvet (udov cvet, Gichtgeist)** je kot bol utešujoče, ublažujoče drgnenje za križ, roke in noge, kot zopet poživljajoče drgnenje po dolgi hoji in težkem delu itd. priporočljiv. — 1 steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Varstvena znamka.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

tinktura za

kurja očesa, izkušeno sredstvo zoper boleča kurja očesa, bradavice, otrpnenje kože, žulje in ozeblino. Ima to veliko prednost, da se samo le s priloženim čopičem bolni del namaže. — Steklenica po 40 kr., 6 steklenic 1 gld. 75 kr.

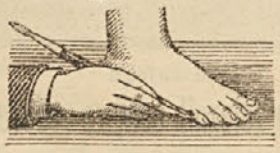

Hiša,

v kateri se nahaja stara in vedno dobro obiskana gostilna s pekarijo, se zaradi smrti gospodarja takoj prodá. Naslov posestnice se izvé pri upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Služba organista in cerkovnika

se oddá s 1. januarjem 1899 v Št. Juriju na Strmcu. Pošta Vrba (Velden) na Koroškem. Več pové farni urad.

Slovenci in Slovenke!

Prava **kava družbe sv. Cirila in Metoda,** katero dobite v vsaki prodajalnici, daje najboljši okus in lepo barvo črni ali mlečni kavi, ako jo k isti rabite.

Zahtevajte torej le povsod to izborno domačo kavo.

Glavni zalagatelj: **Ivan Jebačin, Ljubljana.**

Janez Schindler

c. kr.

imejitelj privilegija

Dunaj, III. Erdbergstrasse štev. 12.

pošilja zastonj in franko

cenike v slovenskem jeziku

z več kakor 300 podobami o vseh vrstah strojev in potrebščin za gospodarje itd. itd.

!Cene nižje kakor povsod drugod!

Pošilja tudi na poskušnjo.

Jamči za dobro postrežbo.

Dopisuje slovensko.

Išče spodobne, krščanske agente.

Obrača se naj naravnost na

Janeza Schindlerja,

Dunaj III/1. Erdbergstrasse štev. 12.

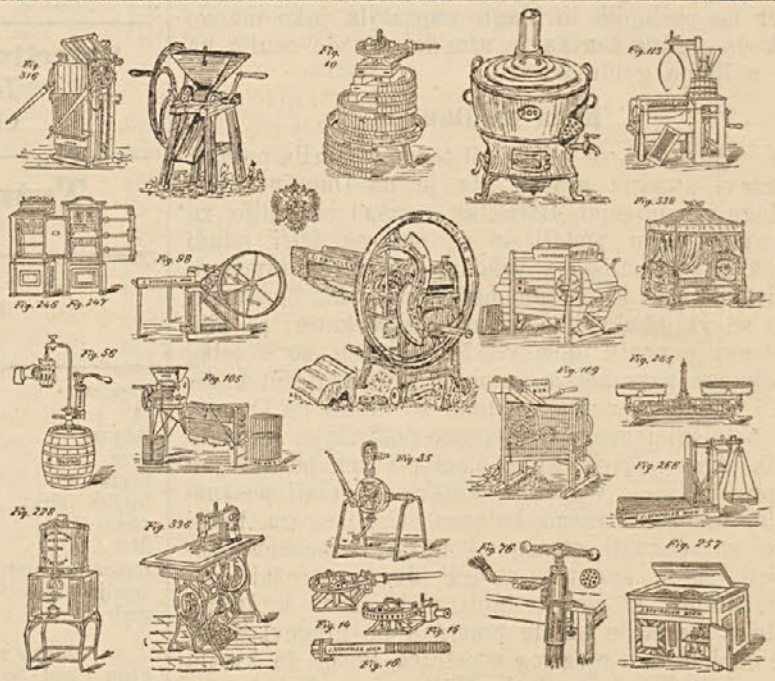

Umetna gnojila za jesen!

Za sledeče cene — brezobvezno — se dobivajo:

	po 100 kil
Češka Tomaževa žlindra, 19% fosforove kisline	2 gld. 72 kr.
Kainit Stassfurtov, z 12½% kalija	2 „ 55 „
v celih vagonih **na celovški postaji.**	
Superfosfat, 19% fosforove kisline, ki se taja v vodi	4 „ 75 „
Amonijak-superfosfat, 12% fosforove kisline, 5% dušika	6 „ 50 „
Žveplenokisli amonijak, 20% dušika	13 „ 50 „
Koščenica brez kleja, 30% fosforove kisline, 1% dušika	5 „ 50 „
v **celih,** ali tudi **mešanih** vagonih na **vseh** koroških železniških postajah.	

Če se razdeljujejo celi vagoni gornjih gnojil na celovškem kolodvoru, zvišajo se gornje cene za 10 kr. pri 100 kil; če se dobiva blago v skladišču, zvišajo se cene za 20 kr.

Umetna gnojila se razpošiljajo samo **po poštnem povzetju,** ali če se blago **takoj plača.**

Na posebno željo preiskuje **kmetijsko kemično poskuševališče c. k. kmetijske družbe v Celovcu** vsa našteta gnojila ter sme biti **razlike:** pri fosforovi kislini in kaliju za ½%, pri dušiku za ⅓%.

P. i. kmetovalce prosimo, da si gnojila za **takoj ali za poznejše pošiljatve** naročé **čim preje,** najdalje pa do

15. septembra 1898 za žitna polja, **1. novembra 1898** pa za travnike, ker tovarne zbog preobilnih naročil blago pošiljajo še le v nekaterih tednih.

Zaloga umetnih gnojil c. k. kmetijske družbe za Koroško

pri J. M. Rothauerju v Celovcu, beljaška cesta št. 1.

Najnovejši stroji za prirejanje krme.

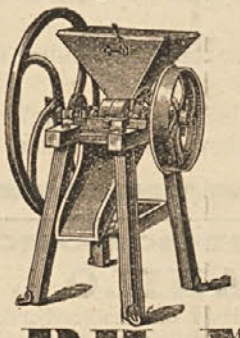

Rezalnica za rezanico in krmo; rezalnica za repo in krompir (repico); mlini za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emailiranimi in neemailiranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za **kuhanje** in **parenje živinske krme, repice** za mnoge **gospodarske namene** itd.,

nadalje:

robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, izdeluje **v priznano izvrstni sostavi**

PH. MAYFARTH in sodr.

C. kr. izklj. priv. tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par,

na Dunaju, II. Taborstrasse 76.

Odlikovana z čez 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki in mnoga priznalna pisma zastonj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Lastnik in izdajatelj Gregor Einspieler, župnik v Podkloštru. — Odgovorni urednik Ivan Teršelič. — Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.